

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.). Уклад, і голов, ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

11. Цивільно-правове регулювання забудови : навч.-метод. посібник [Є. О. Харитонов, Н.С. Адаховська, Д.О. Колодін та ін.] Одеса : Фенікс, 2020. 120 с.

12. Що таке Єдина державна електронна система у сфері будівництва? URL: <https://e-construction.gov.ua/ua/chi-mojna-vvesti-v-ekspluataciju-obekt-u-vipadku-zmin-v-proektni-dokumentaciii-zmini-pidtrjadnika-chi-zamovnika-na-etapi-budivnictva>

13. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України № 222-VIII від 02.03.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#n129>

14. Порядок визначення категорій пам'яток: Постанова КМУ № 452 від 22.05.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/452-2019-п#Text>

*Науковий керівник – доктор юридичних наук,
професор Шульга М. В.*

Свистун В.С.,

*студент 4 курсу, 1 факультету, 2 групи
Національного юридичного університету
ім. Ярослава Мудрого*

ЩОДО ПРАВОВИХ ПИТАНЬ ВІДКРИТТЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Довгий час в Україні існував мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення. Його запровадження та неодноразове продовження багато в чому пов'язувалося з наявністю цілої низки проблем, які виникали під час обговорення можливості відкриття ринку землі, як-от: відсутність чіткої думки стосовно можливості іноземців та осіб без громадянства набувати права власності на такі землі, вірогідна монополізація сільсько-

господарського сектору економіки великими агрохолдинговими компаніями, прогалини у законодавстві тощо. Однак, 31 березня 2020 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» № 552-IX (далі – Закон), яким встановлюються умови та порядок відкриття ринку землі сільськогосподарського призначення. Звертає на себе увагу Пояснювальна записка до цього Закону, в якій конкретизується і обґрунтовується необхідність скасування мораторію. У даному документі зазначається, що «заборона на відчуження та зміну цільового призначення земельних ділянок сільськогосподарського призначення обмежує права власників земельних ділянок, закріплені частиною першою статті 90 Земельного кодексу України та статтею 41 Конституції України, у власності яких на сьогодні знаходиться 30,7 млн. га сільськогосподарських угідь (74 % від площі цих угідь по Україні), в тому числі 27,1 млн. га ріллі (83,5 % від площі ріллі по Україні). Тривала відсутність вільного обігу земель має негативні наслідки: тіньове використання земель, корупція у земельній сфері, відсутність конкуренції та заниження ціни орендної плати за землю, недоотримання надходжень в місцеві бюджети, відсутність іпотечного кредитування під заставу земель тощо» [2].

Отже, значна частина земель сільськогосподарського призначення знаходиться саме у приватній власності. Разом із тим, самі власники таких земель, якими у переважній більшості є звичайні селяни, що не займаються підприємницькою діяльністю, переймаються результатом відкриття ринку землі через повну монополізацію сільського господарства. Через це вкрай необхідним видається, щоб відкриття ринку землі було якнайбільш прозоре та зрозуміле.

Як зазначається в Законі процес відкриття ринку землі буде відбуватися поетапно: перший етап запланований на 1 липня 2021 року, під час якого покупцями зможуть стати громадяни України, другий – у 2024 році, на якому придбати землю зможуть юридичні особи, власниками яких є громадяни України [3]. Це видається доречним, оскільки допоможе частково уникнути монополії в сільськогосподарському секторі, а також створить певний перехідний етап від мораторію до вільного ринку, на якому буде можливим

виявлення недоліків запропонованого механізму та їх усунення. В цілому, Закон досить чітко унормував суперечливі питання: іноземні фізичні та юридичні особи, а також особи без громадянства не зможуть придбати землі сільськогосподарського призначення до результатів Всеукраїнського референдуму, який буде цьому присвячений; обмежено максимальний розмір площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності громадянина України та ряд інших питань, пов'язаних із підставами набуття, порядком відчуження таких земель, визначенням кола суб'єктів, які в жодному разі не зможуть отримати у власність такі землі тощо [3]. Однак, на мою думку, було б доречно скористатися досвідом сусідньої Польщі та встановити додаткові вимоги до бажаних придбати землі сільськогосподарського призначення для зайняття підприємницькою діяльністю. Так, Закон Польщі «Про управління державними сільськогосподарськими землями» від 1991 року та Закон Польщі «Про формування сільськогосподарської системи» від 2015 року встановлюють, що без спеціальної освіти та попереднього досвіду роботи в сільському господарстві особа не зможе отримати землю у приватну власність [1]. Я вважаю, що введення такого положення сприятиме найбільш ефективному і, що найголовніше, цільовому використанню таких земель.

Підсумовуючи вищевикладене, відкриття ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні – це важливий крок з боку нашої держави. Але, увесь процес такого відкриття має бути ретельно спланованим, максимально прозорим і перебувати під постійним контролем з боку уповноважених на те органів державної влади задля протидії всім вказаним ризикам та ефективній його реалізації.

Список використаної літератури:

1. Мороз Г.В. Регулювання ринку земель в Україні та Польщі. URL: <http://www.polukr.net/uk/blog/2016/06/regulovanja-rynku-zemel-v-ukraini-ta-polszczi/>

2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» : від 10.10.2019 р. *За-*

конотворчість : база даних / Верхов. Рада України. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67059.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення : Закон України від 31.03.2020 р. № 552-IX. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text> (дата звернення: 10.11.20).

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Самсонова Я. О.

Скобова О. В.,
*студентка 5 групи 4 курсу факультету
адвокатури Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНВЕСТУВАННЯ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА

Для виготовлення білого цукру світові виробники на сьогодні використовують два види сировини – цукрову тростину та цукровий буряк.

Україна входить у п'ятірку лідерів виробництва цукру з цукрового буряку. Разом з Європейським союзом, Росією, США та Туреччиною держава виробляє 83 % від всього об'єму виробництва [7]. Однак, на сьогодні галузь, яка колись мала стратегічне значення для економіки України, перебуває у стані економічної кризи. Однією з основних причин того, що галузь цукрового виробництва опинилась в кризовій ситуації, є майже повна відсутність інвестицій у цю галузь. Саме тому, для того, щоб Україна могла конкурувати на ринку бурякоцукрового виробництва, необхідно залучити інвестиції та створити сприятливий інвестиційний клімат.

Державою вже робились спроби налагодити процес виробництва цукру на законодавчому рівні. Однак навіть прийняття Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» не врегулювало ситуацію у цій галузі, оскільки з часом цей